

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 264/06-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. júna 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta, zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť Ing. R. Š., CSc., Ž., zastúpeného advokátkou JUDr. J. F., Advokátska kancelária, Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 534/92 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. R. Š., CSc., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 534/92 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Žilina p r i k a z u j e v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 534/92 konať bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. R. Š., CSc., priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 150 000 Sk (slovom stopäťdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Žilina p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Základné právo Ing. R. Š., CSc., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 534/92 p o r u š e n é n e b o l o .

5. Okresný súd Žilina je p o v i n n ý uhradiť Ing. R. Š., CSc., trovy konania v sume 10 634 Sk (slovom desaťtisícšesťstotridsaťštyri slovenských korún) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. J. F., Advokátska kancelária, Ž.

6. Vo zvyšnej časti návrhu s'ťažovateľa n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júna 2006 doručená s'ťažnosť Ing. R. Š., CSc., Ž. (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. J. F., Advokátska kancelária, Ž., označená ako „*Podnet o uplatnenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky*“. Z jej obsahu vyplynulo, že s'ťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) vedenom pod sp. zn. 6 C 534/92.

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 264/06-10 z 23. augusta 2006 bola s'ťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

Sťažovateľ uviedol, že v marci 1992 podal okresnému súdu proti žalovanému návrh na vydanie rozhodnutia, ktorým sa voči žalovanému domáhal vydania nehnuteľností v kat. území Žilina - Bytčica podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov. Okresný súd vydal 28. augusta 1998 rozsudok, ktorým spoločnosti F., (ďalej len „žalovaný v 2. rade“) uložil povinnosť vydať do vlastníctva sťažovateľa predmetné nehnuteľnosti. Prvostupňový rozsudok však bol na základe podaného odvolania Krajským súdom v Žiline (ďalej len „krajský súd“) zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Po vrátení spisu okresnému súdu podľa sťažovateľa *„neboli vo veci vykonané žiadne úkony až do vydania uznesenia Okresným súdom v Žiline dňa 15.12.2005 č. k. 6C 534/1992-211, ktorým súd pripustil, aby do konania pristúpil ďalší účastník na strane odporcu obchodná spoločnosť F.“*.

Porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vidí sťažovateľ v tom, že v súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 6 C 534/92 nebol od roku 2001 doteraz určený žiadny termín pojednávania a okresný súd v tomto období vykonal jediný procesný úkon – vydal uznesenie o pripustení ďalšieho účastníka do konania. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že *„nekonanie súdu viac ako 5 rokov je vážnym porušením jeho ústavných práv i vážnou finančnou ujmom, z ktorého dôvodu sa navrhovateľ domáha nielen dosiahnutia nápravy v konaní súdu tak, aby bolo konané bez prieťahov, ale i primeraného finančného zadosťučinenia za porušenie jeho práv na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v sume Sk 1.000.000,--, ktoré finančné zadosťučinenie považuje za primerané pri porušení jeho práv, pretože domová nehnuteľnosť sa nachádza v katastrálnom území Žilina v priemyselnej zóne a škoda na domovej nehnuteľnosti jej chátraním po dobu 13 rokov predstavuje minimálne Sk 1.000.000,--“*.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo Ing. R. Š., CSc. na prerokovanie a rozhodnutie veci bez zbytočných prieťahov upravené v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na

súdnu ochranu upravené v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v konaní pred Okresným súdom v Žiline č.k. 6C 534/92 bolo porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky ukladá Okresnému súdu v Žiline, aby vo veci vedenej na Okresnom súde v Žiline pod č.k. 6C 534/92 konal.

Okresný súd v Žiline je povinný zaplatiť Ing. R. Š., CSc. primerané finančné zadostučinenie v sume Sk 1.000.000,- do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Okresný súd v Žiline je povinný zaplatiť Ing. R. Š., CSc. trovy konania vrátane trov právneho zastupovania celkom v sume Sk 35.257,- (prevzatie veci a príprava zastupovania podľa § 10 ods. 1 a § 14 ods. 1 písm. a) Vyhl. č. 655/2004 Zb. a Sk 14.650,- + Sk 164,- režijný paušál a písomná sťažnosť navrhovateľa doručená Ústavnému súdu SR podľa § 10 ods. 1 a § 14 ods. 1 písm. c) Vyhl. č. 655/2004 Zb. a Sk 14.650,- + Sk 164,-/ režijný paušál, spolu Sk 29.628,- + 19 % DPH Sk 5.629,-, celkom s DPH Sk 35.327,-), na účet právnej zástupkyne navrhovateľa JUDr. J. F., do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

Na výzvu ústavného súdu reagoval podpredseda okresného súdu, ktorý sa v liste z novembra 2006 k priebehu predmetného konania nevyjadril. V prílohe predložil prehľad vykonaných úkonov a stanovisko vo veci konajúcej sudkyne, ktorá okrem iného uvádza, že po svojom zvolení 27. októbra 2000 bola pridelená na okresný súd, na ktorom bol v tom čase veľmi vysoký počet nerozhodnutých vecí, ako aj nedostatočné personálne a materiálne vybavenie. Bolo jej pridelených viacero starších vecí, ktoré vyžadovali dlhší čas na ich naštudovanie. V stanovisku sudkyňa tiež uviedla, že spis bol dňa 19. januára 2005 predložený vyššiemu súdnemu úradníkovi za účelom vykonania procesných úkonov v zmysle zrušujúceho uznesenia krajského súdu, pričom odvtedy jej spis nebol vrátený. Na záver sudkyňa konštatuje vysoký počet jej pridelených vecí, vynakladanie maximálneho úsilia konať v týchto veciach, ako aj skutočnosť, že s cieľom riešenia nepriaznivého stavu „využila som aj možnosť upozornenia v zmysle zák. č. 385/2000 Z.z.“ Podľa sudkyne k prietahom v tomto konaní nedošlo jej zavinením.

Okresný súd a sťažovateľ prostredníctvom právnej zástupkyne v liste doručenom ústavnému súdu dňa 27. septembra 2006 súhlasili s tým, aby bolo upustené od ústneho pojednávania vo veci.

Ústavný súd zo spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 534/92 zistil nasledovný stav konania:

Sťažovateľ prostredníctvom právnej zástupkyne doručil 30. marca 1992 okresnému súdu návrh na začatie konania.

Okresný súd 8. apríla 1992 vyzval sťažovateľa na predloženie listinných dôkazov a žalovaného na vyjadrenie sa k návrhu.

Právna zástupkyňa sťažovateľa predložila vyžiadané listinné dôkazy okresnému súdu 11. mája 1992.

Dňa 7. augusta 1992 bolo pojednávanie odročené na neurčito.

Uznesením z 24. augusta 1992 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie vo veci. Znalec mal znalecký posudok vypracovať v lehote 30 dní. Záloha na znalecké dokazovanie bola sťažovateľom na účet okresného súdu zložená 27. augusta 1992.

Znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 19. júna 1995.

Okresnému súdu bolo 19. júla 1995 doručené podanie právneho zástupcu žalovaného v 2. rade, v ktorom oznámil, že pôvodne žalovaný F., bol pretransformovaný na F. a požiadal o predĺženie lehoty na podanie vyjadrenia k znaleckému posudku. Dňa 21. júla 1995 bolo okresným súdom nariadené pojednávanie na 25. august 1995.

Právna zástupkyňa sťažovateľa podaním doručeným 10. augusta 1995 požiadala ospravedlnenie jej neprítomnosti z dôvodu čerpania dovolenky, požiadala o nariadenie pojednávania po 12. septembri 1995 a zároveň spresnila označenie pôvodne žalovaného a rozšírila návrh o žalovaného v 2. rade. Dňa 23. augusta 1995 žalovaný v 2. rade ospravedlnil svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní. Pojednávanie konané 25. augusta 1995 bolo následne odročené za účelom znovupredvolania účastníkov konania.

Podaním z 20. septembra 1995 vyzval okresný súd právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby zaplatila doplatok na znalečnom a aby okresnému súdu predložila v lehote 20 dní rozšírenú žalobu, resp. prejav o rozšírení žaloby o nový subjekt.

Žalovaný v 2. rade svoje vyjadrenie k podanému znaleckému posudku doručil okresnému súdu 28. septembra 1995. Právna zástupkyňa sťažovateľa podaním doručeným 13. októbra 1995 rozšírila svoju žalobu proti žalovanému v 2. rade.

Dňa 6. decembra 1995 okresný súd určil termín pojednávania na 9. január 1996. Okresný súd na tomto pojednávaní povolil zmenu označenia žalovaného v 2. rade a po vypočutí účastníkov konania a ich právnych zástupcov ho odročil na neurčito za účelom opätovného predvolania znalca, ako aj za účelom vykonania obhliadky na mieste samom.

Okresný súd 16. januára 1996 vyžiadal od Štátneho okresného archívu v Žiline (ďalej len „štátny archív“) spis bývalého Okresného národného výboru.

Dňa 3. októbra 1996 bola v predmetnej veci nariadená obhliadka na mieste samom na 16. október 1996.

Uznesením z 18. októbra 1996 bol sťažovateľ zaviazaný zaplatiť preddavok na trovy kontrolného znaleckého dokazovania.

Uznesením z 22. októbra 1996 bolo v predmetnej veci nariadené kontrolné znalecké dokazovanie znalcom, ktorý mal znalecký posudok súdu vyhotoviť v lehote 30 dní.

Dňa 18. apríla 1997 bol okresnému súdu doručený nový znalecký posudok.

Podaním doručeným 2. mája 1997 žalovaný v 2. rade vzniesol námietku zaujatosti proti zákonnému sudcovi. Pojednávanie konané 9. mája 1997 bolo uznesením okresného súdu odročené na neurčito za účelom predloženia spisu krajskému súdu na rozhodnutie o podanej námietke zaujatosti.

Okresný súd podaním z 9. mája 1997 požiadal Obvodný súd Bratislava II o vypočutie svedkov.

Okresný súd Bratislava II v prílohe podania doručeného okresnému súdu 4. júla 1997 doručil mu zápisnicu o výsluchu svedkov dožiadaným súdom.

Dňa 21. januára 1998 bolo okresnému súdu doručené uznesenie krajského súdu č. k. 7 Nc 240/97-120 zo 16. decembra 1997, ktorým rozhodol, že zákonný sudca nie je vylúčený z prerokovania a rozhodnutia tejto veci.

Okresný súd 28. augusta 1998 na pojednávaní uznesením rozhodol, že bude konať v neprítomnosti žalovaných a vyhlásil rozsudok.

Žalovaný v 2. rade 23. decembra 1998 proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie.

Dňa 30. decembra 1998 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa bez odôvodnenia.

Podaním doručeným 23. novembra 1999 žalovaný v 2. rade doplnil odôvodnenie svojho odvolania. Dňa 6. decembra 1999 okresný súd podanie žalovaného v 2. rade doručil právnej zástupkyňi sťažovateľa.

Na výzvu okresného súdu z 10. novembra 1999 právna zástupkyňa sťažovateľa 19. januára 2000 doplnila dôvody podaného odvolania.

Dňa 20. apríla 2000 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o podaných odvolaniach.

Krajský súd uznesením č. k. 8 Co 1131/000-171 z 22. januára 2001 rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a 29. marca 2001 vrátil spis okresnému súdu.

Okresný súd spis v predmetnej veci vrátil späť podaním doručeným 27. apríla 2001 z dôvodu zrejmej nesprávnosti pri vyhotovovaní jeho uznesenia, prípadne ďalšieho usmernenia procesného postupu okresného súdu. Krajský súd v prílohe podania doručeného 9. augusta 2001 okresnému súdu vrátil spis s tým, že jeho uznesenie z 22. januára 2001 má doručiť všetkým účastníkom konania.

Dňa 15. augusta 2001 okresný súd doručil predmetné uznesenie krajského súdu všetkým účastníkom konania.

Podaním doručeným 29. septembra 2004 požiadala právna zástupkyňa sťažovateľa o pokračovanie v konaní a zároveň v tento deň bolo okresnému súdu doručené podanie, v ktorom navrhla mimosúdne vysporiadanie predmetnej veci.

Podaním zo 14. februára 2005 právna zástupkyňa sťažovateľa požiadala o nariadenie pojednávania v predmetnej veci.

Uznesením č. k. 6 C 534/1992-211 z 15. decembra 2005 okresný súd pripustil, aby do konania pristúpil ďalší účastník na strane žalovaného (F.).

Uznesením č. k. 6 C 534/92-219 z 11. augusta 2006 vyzval okresný súd sťažovateľa na upresnenie a doplnenie podaného návrhu. Podaním z 31. augusta 2006 a 4. septembra 2006 sťažovateľ doplnil podaný návrh.

Dňa 5. decembra 2006 podal sťažovateľ okresnému súdu návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Okresný súd uznesením z 1. februára 2007 návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol a sťažovateľ proti tomuto uzneseniu podal 20. februára 2007 odvolanie.

V nasledujúcom období už nie sú zaznamenané žiadne úkony okresného súdu.

II.

V súvislosti s posudzovaným konaním ústavný súd pripomína, že vzhľadom na to, že zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a že neobsahuje ustanovenie o spätnej pôsobnosti, relevantné obdobie, v ktorom možno skúmať, či došlo alebo nedošlo k tzv. zbytočným priet'ahom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sa začalo 15. februára 1993 (napr. I. ÚS 108/02). K tomu však ústavný súd považuje za potrebné upresniť, že aj keď nie je v zásade oprávnený skúmať a rozhodnúť o porušení základných práv pred 15. februárom 1993, neznamená to, že pri celkovom hodnotení, či za obdobie, ktoré od 15. februára 1993 uplynulo, došlo alebo nedošlo k porušeniu s'ťažovateľom označených základných práv, nemôže zohľadniť aj stav konania k uvedenému dátumu (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00).

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov a postup súdu (III. ÚS 111/02, III. ÚS 154/06 a iné).

Základnými kritériami pre hodnotenie veci ako zložitej je skutkový stav veci a platná právna úprava relevantná pre rozhodnutie o veci (II. ÚS 26/95). Predmetné konanie, v rámci ktorého namieta sťažovateľ zbytočné prietahy, možno hodnotiť ako konanie, ktorého istý stupeň skutkovej zložitosti je daný potrebou znaleckého dokazovania a preskúmavania už archivovanej dokumentácie. Predmetné konanie však podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať za právne zložité (ide o uplatňovanie vydania nehnuteľností na základe reštitučných predpisov).

Pri posudzovaní druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prietáhov v konaní ústavný súd dospel k záveru, že správanie sťažovateľa, resp. jeho právnej zástupkyne sčasti prispelo k doterajšej dĺžke konania. V dôsledku žiadosti právnej zástupkyne sťažovateľa bol termín pojednávania raz zrušený (pojednávanie nariadené na 25. august 1995) a právna zástupkyňa sťažovateľa doplnila dôvody odvolania z 30. decembra 1998 proti rozsudku okresného súdu až 19. januára 2000, a to na opakovanú výzvu okresného súdu. Ústavný súd z predloženého spisu nezistil iné skutočnosti, z ktorých by bolo možné usúdiť, že sťažovateľ alebo jeho právna zástupkyňa nereagovali na výzvy súdu, neposkytovali znalcom v konaní súčinnosť, alebo iným spôsobom sťažovali postup okresného súdu v konaní.

Postup okresného súdu ako tretie kritérium pre posúdenie porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zhodnotil ústavný súd ako postup, ktorý vykazoval zbytočné prietahy. Najdlhším prietahom bolo konanie poznačené súvislou nečinnosťou okresného súdu v období od 15. augusta 2001 do 19. januára 2005 (tri roky a päť mesiacov). V konaní však podľa názoru ústavného súdu vznikli prietahy aj v období

od nariadenia znaleckého dokazovania 24. augusta 1992 (s prihliadnutím na dátum účinnosti zákona o ústavnom súde od 15. februára 1993) do doručenia znaleckého posudku 19. júna 1995 (dva roky a štyri mesiace). V tejto súvislosti ústavný súd prihliadol aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej predovšetkým štát zodpovedá za prietahy spôsobené jeho orgánmi, a to tak orgánmi, ktoré konanie vedú, ako aj orgánmi, ktoré poskytujú znalecký posudok alebo poskytujú inú činnosť pri dokazovaní (napr. *Allenet de Ribemont v. Francúzsko*, séria A, č. 308, alebo *Martins Moreira v. Portugalsko*, séria A, č. 143). K zbytočným prietahom v konaní došlo podľa názoru ústavného súdu aj v období od 30. decembra 1998, keď bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa prostredníctvom jeho právnej zástupkyne, do 10. novembra 1999, keď okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa na doplnenie dôvodov podaného odvolania (viac ako desať mesiacov). Spolu takto predstavovali zbytočné prietahy v predmetnom konaní spôsobené nečinnosťou okresného súdu viac ako šesť a pol roka.

Správanie štátneho orgánu, ktoré zapríčiňuje zbytočný prietah, sa obvykle prejavuje nečinnosťou orgánu s právomocou konať o veci. Pre splnenie účelu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je však právne významné akékoľvek správanie štátneho orgánu. To znamená, že aj nesprávna činnosť štátneho orgánu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva podľa čl. 48 ods. 2, ak činnosť štátneho orgánu nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty ohľadne tých práv, kvôli ktorým sa osoba obrátila na štátny orgán, aby o jej veci rozhodol (I. ÚS 17/99, II. ÚS 33/99). Z tohto hľadiska ústavný súd konštatuje, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 534/1992 porušil čl. 48 ods. 2 ústavy aj viacerými kratšími obdobiami nečinnosti, alebo neefektívnym konaním a nesústređeným postupom, ktorý nesmeroval k čo najrýchlejšiemu rozhodnutiu vo veci. Išlo hlavne o vyžiadanie spisu štátneho archívu, ktorý bol 16. januára 1996 požiadaný o jeho predloženie a odpoveď štátneho archívu bola okresnému súdu zaslaná až 31. mája 1996. Ústavný súd ako neefektívny postup v konaní hodnotí rovnako obdobie od 21. januára 1998, keď bolo okresnému súdu doručené rozhodnutie krajského súdu o tom, že zákonný sudca nie je vylúčený z prerokovania a rozhodnutia tejto veci, do 6. augusta 1998, keď okresný súd nariadil pojednávanie vo veci.

Nadmerná zaťaženosť sudcov v dôsledku vysokého počtu nevybavených vecí, zmeny zákonného sudcu, či otázky vnútornej organizácie činnosti súdu, nie sú dôvodom na to, aby zbytočné prietahy v konaní neboli pripísané konajúcemu súdu (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Eckle - séria A, č. 51, ale aj II. ÚS 26/95).

Konanie v predmetnej veci ústavný súd kvalifikuje ako pomalé a neúčinné konanie, resp. prerokúvanie veci v neprimeranej lehote, teda ako konanie so zbytočnými prietahmi.

Zo spisu okresného súdu nepochybne vyplýva, že na vzniku a pretrvávaní nepriaznivého a nežiadúceho stavu v dĺžke konania v danej veci majú rozhodujúci podiel viaceré nedostatky v činnosti tohto súdu, tak ako boli uvedené v odôvodnení rozhodnutia. To viedlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k tomu, že všeobecný súd zatiaľ právoplatne vo veci nerozhodol, pričom doterajšia dĺžka konania viac ako pätnásť rokov (od marca 1992) je aj s prihliadnutím na istý stupeň skutkovej náročnosti veci celkom zjavne neprimeraná a ústavne neakceptovateľná. Preto ústavný súd vyhovel sťažnosti a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľ sa v petite svojej sťažnosti domáhal takéhoto rozhodnutia, preto ústavný súd popri deklarovaní porušenia základného práva sťažovateľa prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa garantovaného mu čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení vzal do úvahy najmä charakter predmetu konania (ide o vydanie nehnuteľností za účelom zmiernenia následky majetkovej krivdy, ku ktorej došlo občianskoprávnym úkonom v období rokov 1948 až 1989), obdobie právnej neistoty sťažovateľa, jeho vek, správanie počas predmetného konania, a aj tú skutočnosť, že ústavný súd vo veci zistil porušenie základného práva a vydal príkaz na konanie bez prietáhov.

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 000 Sk. Ústavný súd v okolnostiach posudzovaného prípadu považuje za primerané priznať mu sumu 120 000 Sk.

Pri určovaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia nie je prípadná náhrada škody.

III.

Z petitu podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ žiada ústavný súd aj o vyslovenie porušenia práva na súdnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy v predmetnom konaní pred okresným súdom. Tento návrh sťažovateľ vo svojej sťažnosti nezdôvodnil.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je umožniť každému reálny prístup k súdu. Tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01).

Preskúmanie predmetného spisu okresného súdu nesignalizuje taký postup súdu, z ktorého by sa dalo odvodit', že sťažovateľovi nebolo umožnené domáhať sa svojich práv na nestrannom a nezávislom súde; sťažovateľ mal možnosť v konaní predkladať návrhy a vyjadrenia a zúčastňovať sa nariadených pojednávaní v prerokúvanej veci. Ústavný súd teda nezistil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 6 C 534/92. Ústavný súd z hľadiska svojej konštantnej judikatúry uvádza, že priet'ahy v súdnom konaní nemajú za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu (II. ÚS 154/05). Sťažovateľovi súd svojím postupom neodoprel poskytnutie súdnej ochrany, bol mu totiž umožnený reálny prístup k súdu.

Preto ústavný súd sťažnosti sťažovateľa v časti týkajúcej sa namietaného porušenia práva na súdnu ochranu rozhodol tak, že okresný súd v konaní sp. zn. 6 C 534/92 svojím postupom právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neporušil.

IV.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom jeho právnu zástupkyňou. Sťažovateľ jej prostredníctvom požadoval celkovú úhradu trov konania v sume 35 257 Sk. Vyčíslil trovy konania podľa § 10 ods. 1 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Z toho vyplýva, že pri výpočte výšky trov konania vychádzal zo záveru, že predmet konania pred ústavným súdom je oceneľný peniazmi. Ústavný súd sa nestotožnil s predloženým vyčíslením poukazujúc na skutočnosť, že predmet konania pred ústavným súdom nie je totožný s predmetom konania pred všeobecným súdom, v rámci ktorého sťažovateľ namieta zbytočné priet'ahy v konaní.

Ústavný súd pri priznaní trov konania za dva úkony právnej služby v roku 2006 vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca národného hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2005, ktorá bola 16 381 Sk, a z toho, že za jeden úkon vykonaný

v roku 2006 patrí odmena v sume 2 730 Sk. Spolu s režijným paušalom 164 Sk za dva úkony právneho zastupovania to činí 5788 Sk. Priemerná mesačná mzda zamestnanca národného hospodárstva za I. polrok 2006 predstavovala 17 820 Sk, preto odmena za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2007 je 2 970 Sk a hodnota režijného paušálu je 178 Sk. Spolu to za jeden úkon v roku 2007 predstavuje 3 148 Sk. Úhradu v celkovej sume 8 936 Sk ústavný súd priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie advokátky) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) citovanej vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z.. Keďže právna zástupkyňa sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, zvyšuje sa predmetná suma o 19 %, t. j. o 1 698 Sk. Úhradu trov konania sťažovateľovi tak ústavný súd priznal v celkovej sume 10 634 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júna 2007